

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.

Vidékekre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „

Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Belkirály-utca szeglet trencsini-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjazatnak.

Késziratok nem adatnak vissza.

Kindó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Nyitlő cikkei:

garmond sora után 25 kr. fizetendő

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „KELET”
politikai és közgazd. napilap
1874 évi folyamára.

„KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A román vaspálya-csatlakozás.

Budapest, május 6.

(A.) A tegnapi nap folyamában a magyar kormány s az osztrák államvasutársaság képviselői közt, mely utóbbiak egyszersmind azon consortium képviselői, melylyel az utolsó nagy 76 $\frac{1}{2}$ millióos államkölcsönt negociáltak, olyan kérdésben kezdődtek meg bizonyos tárgyalások, a mely Magyarország gazdasági életére s részvételére a világkereskedelmi forgalomban első rangú fontossággal bír. A román és a magyar vasutak csatlakozásának kiépítéséről van szó. A csatlakozás pontjaira nézve a román és az osztrák-magyar kormányok közt hat év óta különböző tárgyalások folytak, melyek azonban mindeddig végleges eredményre nem vezettek, minthogy a bukaresti kamra az ottani kormány idevonatkozó javaslatait jóvá nem hagyta. Románia Orsónál, a magyar kormány a tömösi szorosnál teendő összekapcsolást kívánja. Igen valószínű, hogy mindkét csatlakozás el fog fogadtatni s akkor nálunk azon kérdés merül föl: mikor építtessék ki a két csatlakozó vonal és ki építse azokat?

„KELET” TÁRCZÁJA.

Salvadora.

Utijegyzetek egy orvos naplójából.

Elbeszéli: Wels A. . .

VIII.

(Folytatás.)

Fetnyítam szemeim, egy barátságos tiszta szobában találtam magamat; ágyam előtt öreges ur állott, sebesízi eszközt tartva kezében, s el Sueccohoz fordulva, ki igen halványan nézett ki, így szólt:

— Ime nézze! itt a golyó, és mondhatom önnek, hogy ha gazdája még oly ügyes sebesí, ő sem végezte volna gyorsabban s ügyesebb kézzel a műtétet, mint tettem azt meg rajta; majd elbeszéltem én ezt részletesen neki, ha abban az állapotban lesz, hogy megérthessen.

— S mit gondol ön, sir, hamar meg fog-e gyógyulni?

— Oly embertől, ki ily fejsebekkel, s karjában egy golyóval, hat napon át feküdt egy hajószobában, minden orvosi segély nélkül, s még sem halt meg, legalább hat ízben, minden várható, legkevésbé sem bámulnék azon, ha e tisztelt úri ember, az én érdemes kártársam, engem két legfőbb három hét alatt, nyári lakomban meglátogatna.

— Adná az ég ezt, sir! — rebegé el Suecco, — megindult hangon; árva lelkemre mondom, soha sem reményltem, hogy idáig hozzassam gazdám!

Soha idő mértéki jóslat pontosabban be nem teljesült, mint a melyet amaz öreg angol orvos felállított.

Ezen utóbbi pontra nézve kezdő dtek meg tegnap az alkudozások. Az osztrák államvasut, melynek vonalai Németország határától le egész Temesvárig mennek, óhajtaná megszerezni a Temesvártól Orsováig terjedő új vonalat is. E pálya megszerzése reá nézve annál fontosabb, mert a romániai vaspályák kezelését is hatalmába keríté s ha e vonalakat az orsova-temesvári részszel össze tudná kötni, a fekete tenger közelétől egész Bodenbachig terjedne sinhalózata s ez óriási hatalommal több ország kereskedelmi forgalmát dominálná. Már maga ezen körülmény sem igen ajánlja, hogy neki adassék meg ezen csatlakozás kiépítésének joga. Az államnak sem áll érdekében, hogy egyes vasutársulatok hatalmát tulságosra növecsse s Magyarországnak ezt annál kevésbé szabad tennie, mert magának is vannak államvasutai, melyek most legalább egy némely vidéken sikerrel versenyezhetnek az osztrák államvasutal, mi ha az utóbbi az új vonalat is megkapja, eredménydus concurrentia alig lesz többé lehetséges.

De van egy másik még fontosabb szempont, mely nemcsak azt ajánlja hogy ne az osztrák államvasut nyerve az orsovai csatlakozást, hanem azt is, hogy ez a csatlakozás általában csak néhány év múlva építtessék ki s mindenekelőtt a magyar keleti vasut kapcsolassék össze a román vasutakkal. Csak így lehetséges az erdélyi részekben levő vasuthálózatnak némi jövedelmezőséget biztosítani. Mert még ha egyszerre építik is ki a két csatlakozást, a keleti vasut nem sokat fog nyerni, mint hogy az osztrák államvasut, melynek vonala mint említők Romániától egész Németország határáig terjed, mindent a saját vonalain szállítand s a differencialis tarifák segítségével versenyeptelenné teendi a keleti vasutat. Ez okból tehát szükséges, hogy mindenekelőtt az erdélyi csatlakozás jöjjön létre s csak 3—4 év múlva az orsovai, hogy ekkép a keleti vasutnak ideje legyen magához vonni a román kiviteli forgalmat s ez alatt annyira megerősödni, hogy majdan az orsovai vonallal sikeresen versenyezhesen.

Ez okból ragaszkodik a magyar kormány annyira az erdélyi, főleg tömösi csatlakozáshoz. Nem stratégiai okok, mint a románok állítják, hanem közgazdasági életszükséglet folytán tette

tott volt. Azon naptól kezdve három hétre, bagyhatam el a szobát; vidám, napfényes nyári regg vala, s el Suecco karjára támaszkodva lépdeltam a házhoz tartozó kert útján.

De csakhamar le kelle ülnöm.

— Csak nem megy még is olyan könnyen? — jegyzé meg hűséges vezetőm.

— Reményilem, hogy e friss úde lég rendkívül jó ellenszere lesz gyöngeségemnek!

Új ide mellém barátom s beszéld el még egyszer azt, mi egész életemen át csak mint egy álom, mint gonosz, vér áztatta álom, fog feltűnni képzetemnek!

— De nem fogja-e ez önt igen felizgatni?

— Nem, hisz úgy is tudok már minden részletet; csak még egyszer akarom összefüggéssel hallani . . . tán némi világosság hat be lelkünkbe; mert én még most sem tudom magamnak megmagyarazni az egészet!

— Magam sem uram! magam sem; s midőn a kikötőhöz érve láttam, miként vezeték el a törvényszolgák a vaskos Antoniot, ki alig birt lábán állani, a balancelloról, s őrt állítottak reá helyette, akkor úgy éreztem, mintha nehéz kalapácsütést mértek volna a fejemre. Szerencsére az ily nemű meglepetések nálam nem igen sokáig szoktak tartani.

A törvényszolgák tán még a szegletig sem értek el, midőn én a balancellot már elszabadítottam lánczáról, s bizonyosan nem lettek volna képesek egy miatnyákat elmondani, mialatt már az őt földre verve s megkötözve feküdt. Minden úgy ment végbe mint a szél; az hiszem, az egész historia nem tartott még öt percet sem.

— S Antonio elfogatásának okát nem találta ki akkor?

— Előbb azt gondoltam, hogy a vaskos állat valami ostobaságot követett el részeg állapotában; de midőn csakhamar az után emberekét láttam fák

conditio sine qua non-ná ezen összeköttetést. A mi a stratégiai szempontokat illeti, ezek csakugyan nevétségesek. Háboru esetén a románok használhatatlanná tehetik a saját területökön menő vonalrészt és azután, ha a vasut minket közelebb visz a hozzájuk, akkor őket közelebb hozza mihozzánk. Minden olyan sívonal, mely két országot összekapcsol, egyenlően üdvös és egyenlően veszélyes lehet mindkét országra, stratégiai jelentősége csak azon vasutnak van, mely egészen saját területünkön megy végig.

Mintán a románok minden perczen összerombolhatnak valamely vasutat, akkor ennek reánk nézve nincs stratégiai becsé. A magyar kormány az ország közgazdasági érdekei folytán ragaszkodik a csatlakozáshoz s nem szenved kétséget, hogy az orsova-temesvári vonal kiépítése ügyében most folyó alkudozások sem oly irányban fognak befejezteni, mely az erdélyi csatlakozás előnyeit bármiben csökkentené.

— A képviselőház május 5-ikén tartott gyűlésén a kir. közjegyzőkről szóló törvényjavaslatnak a központi bizottsághoz visszautasított s a bizottság által újra szövegezett szakaszai képezték az ülés legfőbb tárgyát. Hosszabb vitát a kényszer kérdése keltett a vérrokonok és házastársak között létrejövő jogügyletek nézve, mely kérdés ma ismét, remélhetőleg utoljára a bizottsághoz újabb szövegezés végett visszautasított. Érdekes volt a 111 és 117-ik szakaszok fölött kifejlődött vita; ezekre nézve ugyanis a központi bizottság, a ház határozatát nem helyesen értelmezvén, szintén javaslatot terjesztett elő, noha arra utasítva nem volt. A központi bizottság ezen alkalmából számos szakasz megváltoztatását sürgette, azokat a ház határozatai közt létező ellentét kiegyenlítése czéljából a központi bizottsághoz akarta visszautasíttatni. Az ezen indítvány fölött megindult tárgyalás azonban oly mérvet kezdett ölteni, hogy Paczolay János tanácsosnak tartotta indítványát visszavonni s az elnök felszólalására a ház kijelenté, hogy a harmadszori felolvasás alkalmával fogja a határozatokat, a mennyiben erre szükség lesz, kiegyenlíteni.

A vaspályák felelősségéről testi sértés vagy halál esetében szóló törvényjavaslat, ugyszintén a hamis bukás esetében követendő eljárásról szóló gyorsan lefolytatott.

— A m. kir. igazságügyminiszter ur által az összes elsőfolyamodású kir. törvényszékek el

lyakkal a szikla üreg felé vezető úton sebes léptekkel haladni, kezdtem magam koszul érezni, s álltam, hogy el van árulva tervünk.

Megvalloim ekkor hideg borzongást érzék végig futni hátamon; de egy percz múlva fel kelle kacagnom. Csak fussatok, gondolám magamban, legalább is oly hamar ott leszek én is mint ti, ostoba fáklyáitokkal, melyek világot a sennor ép úgy észrevedt mint magam. Természetesen azonnal le fog szállni a sennoritával a kötélhágcsón; társaim tudják miként kell azt leoldaniok s ha aztán ti majd ott tátott szájjal bámulni fogtok oda fent, meglátjátok, hogyan üszünk el mind hármán a habok hátán, és világíthatok nekünk hozzá! De nem önlátta meg a fáklyák közeledtét s ezt nem értem, miért nem menekültek előre.

Kezembé rejtém arczomat, megmenthetém vala forrón szeretett kedvesemet s figyelmetlenségem áldozata lett!

— Ugy van, — folytatá el Suecco, — azt elképzelheti ön, mit éreztem, midőn parthoz értem; a megkötözött őrt kidobtam a balancelloból s . . . láttam, hogy a gyáva kutyák, kikben biztam, siettek mielőbb menekülni, midőn ott fenn lődzést, kiabálást hallottam s midőn megismertem a marquis hangját! Mint az előbb is mondtam orvos ur, szerencsére a bámulás nem sok időt szokott elvenni; egy percz alatt fogam közé szoritám navajá-mat, felszóktam a kötélhágcsóra azon szilárd elhatározással, hogy majd bele szólok én is a dologba. Ekkor . . . de hisz ezt már először elbeszéltem önnek; mire való újból felizgatni kedélyét ez által!?

— Ekkor láttad Salvadorát a szikláról alázuhanni . . . Oh istenem! istenem!

— Legyen csendesen, kedves jó uram! Ismétlem, kívánsága szerint, rendben az egészet; azt már mondtam, hogy én az eseményeket gondolatban oly

nőkei körrendeletileg utasítottak, hogy a vezetésük alatti kir. törvényszék és az annak területén szervezett kir. járásbírószágok számára bérbe vett helyiségek iránt köölt s a folyó évben lejárandó szerződéseknek meghosszabbítása, illetőleg helyiségek biztosítása iránt, a kellő intézkedéseket tegyék meg s hogy e tekintettel a házbernek országsszerte tapasztalható csökkenésére, valamint takaréksági szempontból igyekezzanak azokat az eddigi bérnél jutányosabban s minden tekintetben az államkincstár érdekeit megővő feltételek alatt megszerezhetni. Egyuttal arról is értesítették, hogy ott, hol a hivatali és börtönhelyiségekre nézve egy szerződés állíttatik ki, erre nézve az intézkedés az ügyesség, vezetőjével egyetértőleg teendő, és hogy a szerződésben számokkal kiteendő, hogy az évi hérből mennyi esik aránylag a hivatali és mennyi börtönhelyiségekre.

Bukuresti szemle.

Mig ezen soraim napvilágot látnak, addig az itteni országgyűlés ismét együtt leend a senatussal együtt néhány fontos pénzügyi és több más közérdekű törvény megalkotása végett. A két törvényhozó testület május 7-én ül össze és együtt leend junius közepéig. Így van, legalább tervezve s kormánykörökben meg vannak győződve, hogy a senator és képviselő urak közül egy sem fog elmaradni. Az összehívóban érintett pénzügy Bukurest hét millió új kölcsönre és a jövő évi deficitre vonatkozik. A többi közérdekűek közül megemlítem a vasut összeköttetését mint önként leginkább érdeklőket. Valószínű, hogy be fog teljesedni, mind az önk mind a románok óhajta, az az lesz Brassó, Ploest és Orsova-bukuresti összeköttetés egy pedig egyidőben. Mind a két összeköttetés életkérdése. A milyen méltán követelik önk a brassó-ploesti, ép olyan érveket hoznak fel a románok az orsova-pitest-bukuresti Szlatinától-Bukurestig nagy Oláhországot átlásitja. Mind a bukurest-pitest, mind a kolozsvár-brassói vonalok, úgy a mint ma állnak, számkutczában vannak. Azonban bizzuk ezt azt illető törvényhozó testületekre s mi nézzünk tovább. Milan Szerbia fiatal fejlődése apr. 27-én érkezett Turnu-Szeverinbe, a hol Boerescu külügyér, Lupu osztály tábornok, a megye prefectusa és nagyszámú népség által üdvözöltetett. Elibe mentek — ugymond a „Pressa” hogy üdvözöljék és láthassák azon szomszéd ország fejlődését, melylyel Romániának földrajzi fekvésénél és historiai traditiojánál fogva olyan sok rokonszenves összeköttetése és közérdeke van. Milan fejedelem innem Rusucara gőzhajón s Várnáig vasuton, onnan a tengeren ment Konstantinápolyba. Visszajövet meglátogatja I. Károly herceget is itt Bukurestben s azért jegyzem meg, hogy ne adjanak hitelt azon harezszomjas levelezőknek, a kik a bukuresti látoga-

tisztán összeállítam, mintha tulajdon szemeimmel láttam volna mindent. A sennorita ön oldala mellett csak gyengén sebesítette meg, felvászorgott s a kötélhágcsó felé sietett azon menekülni, és — alkalmasint azon perczben érte őt ama gazember golyója, a mint lábát a hágcsóra tette. Lelkem üdvömré mondom uram, ne tegyen ön magának oly keserű szemrehányásokat, már halott volt ő, mielőtt lábaim elé zuhant; esése a szikláról, a surlódás hozzá, nem okozták volna halálát, — mely a mint ön még jobban tudhatja mint én, bizonynyal ment volt minden fájdalomtól, miután a golyó rögtön halált okozott! Mint már mondtam uram, egy percz alatt, a sziklán termettem, ott az a gazember, a Pepe Lopez, — ki hogy ott ne legyen, nagyon csodálтам volna — éppen önnel állt szemben. Nem, oly ökölepást orvos ur, soha életemben nem mértem még senkire; az aláváló pimasz összeomlott mint egy báb s aztán megrugtam lábammal, hogy csak amugy hōmpolygott alá a szikláról.

Ekkor — látva, hogy ön sem működött roszul revolverével — gondoltam, most legjobb lesz mentől előbb „ill a berek, náda kert;” ön nem volt képes nekem ellenszegülni, mit tán megtett volna, ha kérdezem ez iránt; megragadtam önt . . . nem volt könnyű dolog, így haladni le a hágcsón — de még is csak ment valahogy — bedobtam önt a ladikba s néhány percz múlva a sik tengere üsz-tunk foja.

— És a marquis? — róla mit sem tudsz?

— Nem orvos ur, adná az ég, hogy az ön golyói egyikenek lett legyen annyi esze, hogy az ő mellét keresse fel!

(Folyt. köv.)

tásban valami titkos szövetséget jósolgatnak a törökbirodalom ellen.

Szívélyes találkozás lesz az egész s ha Milán-nak tetszeni fog; kirándulás valamelyik szép Milánosiára, melyeket itt az öreg Obrenovits száműzött korában összevárosított volt. Idehaza pedig addig is folytatjuk a nagy semmiért a haragos polemikát. A Presse és az újkormánypártlapok nagy gonddal szeszegűjti még az amerikai lapokból is azt a mivel Romania függetlenségét bebizonyítani vélik. Már kezd unalmossá válni ez a sok bizonyítgatás akkor, midőn nincs is reá szükség. Jelen helyzetükben ugysem zavarja senki a vörösöket — kikerül maga a Presse azt mondja, hogy törökökbe a töröknél, úgy sem fogják kápáczítani. Ok építik a légvárakat s ebben nem is kellene őket háborgatni, mert tetteire úgy sem kerül a dolog.

Míg a pártok osztogatják egymásnak a szebbnél szebb czimeket, az alatt a régi seb, a zsidó ügy ismét megújult. A bécsi lapok mérgesen felszólaltak az új itálialruási törvény ellen, melyet úgy tekintenek, mint újmódi zsidó üldözést. A „Neue Fr. Presse“ azt ajánlja a bankároknak, hogy ne adjanak Romániának kölcsönt, valamennyi a zsidókat nem emancipálják. Persze, hogy e feléssel még inkább feligaztatják a román közvéleményt a zsidók ellen, kiket itt úgy is csak a kormány erője védelmez s mint mondani szokták csak a Miatyánk tart meg. Tény, hogy itt mint önként is az orthodox zsidóság fanatikus papjai által tudatlanságban tartatva, sok bajt okoz; de ennek nem a restrictio a gyógyszere, hanem a nevelés. Hanem a nevelésnek a románra is ki kellene terjedni. Az itálialruás megszorítása csak palliatív gyógyszernek marad. Épen ezért sokkal okosabban tenné az új kultusgyűgy, ha az árgyesi kólostor kijavítása helyett a falusi iskolákra fordította volna figyelmét legelőbb is. Nem mondjuk, hogy valóságért gyűlöli a román a zsidókat, mint sokan hirdetik, de ha az üldözést mindig azon kezdik, hogy a zsidó templomot rohanják meg pl. 1866-ban a bukaresti új zsinagógát, akkor a román lapoknak sem adhatunk igazat, midőn untalan kürtölik, hogy náluk teljes vallásszabadság volt, van és lesz.

Nem tesznek jó szolgálatot, igaz, azok, a kik külföldi lapokban mosdatják a románokat a zsidókért, mert a tűre olajat öntenek, de azok is tulajtanak idehaza, kik a románokat anyagi türellemmel ékesítik föl. Hiba mindkét felföl van. A zsidóság nem termelő, hanem csak fogyasztó közönség s ez olyan országban mint Románia, hol a földmivelés még alig éled, nagyon súlyosan hat vissza, a természetnél lusta földmivelő népre s lázadás esetében a zsinagógákra. Nem segít ezen más, mint jobbról és balról is a népnevelés és az emancipáció. Ezért természetesen meg fognak haragudni a „Kelet“ tulajdonosok többé kínai falakat a miveltségre igényt tartó országok. Már pedig Romania annyira igényt tart a művelt állam nevezetre, hogy csak úgy mosolyognak, a midőn olvassák, hogy a magyarok a miveltséget keletfelé terjesztik. Gondolom nem adnak hitelt önkön bécsei híreknek, hogy Boereszko május elsőjén Romániát independensnek fogja kikiáltani s I. Károlyt királynak megtenni. Megjárnak az eféle hírek a bécsi bürgerek mulattatására, de alapjuk semmi. Boereszko komolyabb férfi s hazáját jobban szereti, hogysem ilyen puszta parádét kívánna rendezni. A héten ismét egy derék hazafit temettek itt el. Kreulescu Döme tábornok hunyt el. Ezt a derék családát már ismerik önk. Béke poraira!

BELFÖLD.

Felvincz, 1874. máj. 2.

Tekintetes szerkesztő ur!

Multkori szerény tudósításomban igyekeztem öszíveteink s szőlőink állapotát híven előtűntetni s most már egy pár vonásban szintén azok állapotát ismertetem becses lapja nagyérdemű olvasó közönségével.

A reánk nehezült csapásokat csapás éri s végül is úgy látszik, hogy arról mit sem tehetünk.

Ugyanis szőlőinknek jelentékeny része a téli nagy hideg következtében elpusztult, a megmaradt s már kizöldült részét a mult hó utolsó s e hó első napjain tartott fagy érezhetőleg megsemmisítette, minek következtében most már alig van az idén kilátásunk egy harmadrész szőlőtermésre.

Öszveteink kissé élénkűlni kedettek volt, de most azok is a jelenben folyton tartó hideg miatt nem nőhetvén, megsárgulva helyt állanak. Törökbuza vetésünk már végefelé. Gyümölcsfaikban, melyek már kivirágozva voltak, a fagy mondhatom kevés kárt tett — legalább még most nem igen észlelhető — mi bálmatos.

Ezen reánk nézve eléggé kedvetlen jelenségek megemléstése után, azt hiszem nem követek el szerénytelenséget azáltal, ha a csapások egy újabb — a mint öreg emberek állítják, e vidéken még ösméretlen — nemét ismertetem meg. Ugyanis a hernyók a szomszéd Magyar-Déce, Alsó-Füged, Örményes stb. körülettűnk fekvő falvak erdejét feltűnő nagyszámban borítják el, úgy annyira, hogy az élőfákon a hernyófészkek sűrű fehér virágcsokrokként voltak láthatók, melyeknek egyharmadrésze is elég arra, hogy a zöldülésnek indult fák leveleit elpusztítsák.

Ezek elpusztítása iránt hatóságunk által Aranyosszéket illetőleg erőlyes intézkedés tétetett volt, de hogy ezen intézkedés, tekintve a feltűnő nagy számú hernyókat, a legjobb akarat mellett is kárán eredményre nem vezethet, azt teljesen hiszem,

Ezekután megemlítem még azon brutális eseményt is, mely folyó évi ápril 27-ről 28-ra viradó éjjel Székelyföldvart történt.

Ugyanis vörösmarti lakos Zaharia Mihailla nevű román Székelyföldvart töle külön élt nejét, anyósát fejszavágásokkal meggyilkolta, mely gyilkosság oka onnan eredt, hogy a férjnek ábrázata a himlő betegség után kissé eltorzult, mely után anyja leányát azzal untatta férjétől (minthogy a nő szép volt) „hogy miként tudja ő ezután azt az eltorzított képi csuf férjet szeretni,“ minek következtése az lett, hogy a nő férjét elhagyva, anyjához Sz.-Földvára visszament.

A férjet, ki nejét nagyon szerette s ki anyósa alattomos biztatását észrevén, a nője iránti féltékenység s anyósa iránti bosszu indította arra, hogy a kettős gyilkosságot elkövesse, melynek végrehajtása után ápril 28-án éjjel önmagát is saját lakkháza híjján felakasztotta.

E szomorú véget ért házaspártól egy 2—3 éves gyermek maradt hátra.

A boncsolás rendén constatáltatott, hogy Zaharia Mihailla nője nagyobb gyermekén kívül egy nyolcz hónapos gyermek anyja volt s e szerint négyes gyilkosság követetett el. X

Gyalu, 1874. május 5-én.

Tekintetes szerkesztő ur! Gyalui ref. pap Deési Gyula aláírásával a „Kelet“ folyó évi 99-ik számában, Gyalu 1874 ápril 28-ról keelve, egy cikk jelent meg, a melyben cikkiró a kir. ügyészségtől elkezdve, valamennyi hivatalos közeget, s különösen engem is felelősségre von a Gyaluban közelebb felmerült bűnesetekért, s ezt oly hangon teszi, mintha mi valamennyien, nem csak pártfogói, hanem titkos czinkostársai volnánk a tényezőknek. Nem akarom a kir. ügyészség s vizsgálóbírószágot védeni, mert arra nézve illetéktelenek tartom magam, hanem miután a cikkben én is érintve vagyok, nem mulasztatom el, hogy az olvasó közönség előtt azon színben hagyjam magam feltűntetve, a mint azt a cikkiró ur akarja.

Igaz, hogy a közelebbi időkben Gyaluban több lopás merült fel, de ha a tiszteletes ur rendes lakását Gyaluban tartaná, s nem csak vasárnap jönne ide, tudhatná, hogy valahányszor a tettest sikerült felfedezni, azt azonnal a kir. ügyészség elé kísértetett, s ha végére járt volna, azt is meg tudhatná, hogy máskor is, a midőn t. i. a tettes ismeretlen volt, az esetet mindig feljelentettem az illetékes hatóságokhoz. Tessék azt megnézni irományaim között s azután ha az nincs úgy, beszéljen oly hangon, a mely illik egy írási viszketűtől sarkalt egyénhez, de nem egy komoly lelkészhez. A mi pedig azt illeti, hogy itt a fejszével ösztörték s ölni lehet hánatlannul, az nem egyéb, mint léha állítás. Mert tessék megmondani, ki az, a kit Gyaluban ez év folytán fejszével ösztörték, s továbbá ki az a ki őt s azért általam feljelentés ne történt volna? Mert igaz, hogy folyó év ápril 24-én gyalui Miron Juon Groza egy havasi egyént a községi határon úgy fejbe ütött vasvillájával, hogy az még azon este elhalt, de hivatali postakönyvem tanúsítja, s postamester Dénes Elek ur bizonyíthatja, hogy én ez esetről a feljelentést az ápril 25-én reggel 8 órakor elindult postával a kir. ügyészséghez beküldöttem. Ha tehát itt mulasztás terhel, akkor nem tudom, hogy mit tehettem volna egyebet, mint hogy az eset megtörténte előtt, mint propheta előre feljelentsem, hogy Gyaluban ölni fognak. Jobb lesz tehát ha a tiszteletes ur jövőre nem cikkezik, hanem itthon ül egyházközségében s a helyett, hogy a nép romlottsága felett felajdulással vesztegeti idejét, hivatást oktatja, s pre-dical, habár, mint másoktól hallottam, egy bizonyos toaszt utáni reggel történt, egyedül csak a harangozó lesz is a templomban.

Nem hagyhatom azonban említés nélkül azon felajdulását, hogy a temetés pap nélkül történt. Miután Gyaluban az elhalt vallásabell pap nem volt s a tiszteletes ur a temetést látta, miért nem ment oda s miért nem temette el maga? Az igaz, hogy ezt kérdezheti más, de miután mi gyaluiak tudjuk, hogy városunkban egyik elsőrendű erélyrészi ref. ekkleziában a pap folytonos távolléte miatt az is megtörtént, hogy egy unitárius deák temette el a református halottat — ezen nem csodálkozunk — hanem én kérdelem a tiszteletes ur fellebbvalóit, hogy tudják-e ezen körülményt s szándékoznak-e ezen segíteni?

Végül emlékeztetem a tiszteletes urat, hogy a midőn a mult évben gyalui pap lett s ugy három hó lejártával szerencsén volt egymással az utóán először találkozni, épen én voltam, ki felkértem, hogy ha valami readtelenséget vagy kihágást tud meg, sziveskedjék erről engem értesíteni. Tette ezt vagy egyszer? Nem, hanem neki fog és ir s a végén olyat a mi nem igaz.

Ezek után a tek. szerkesztő urat felkérem, méltóztassék jelen soraimnak becses lapjában helyet adni, kijelnyítenem azonban egyuttal azt, hogy én ez ügyben többé Déési Gyula tiszteletes urral nem polemizálok.

Pop Miklós,
gyalui j.-szbiró.

Az időjárás.

Fogaras, május 4. 1874.

Tekintetes szerkesztő ur!

Fogaras vidéken a vetések állása e következő: az őszi vetések a hosszú és kemény tél folytán a pompásan telelték ki: nálunk sem egér, sem hernyó,

sem elemi csapás a vetésekben kárt nem tett. Másra mi is nagy óra ébredtünk, de hála istennek őszi vetéseinkben legkisebb kárt sem tett; a tavasziak között a törökbuzaiban sem tehetett kárt ez a rendkívüli időjárás, egyfelől azért, mert itt a törökbuza vetés javában most folyván le, az ki sem kelhetett, másfelől azért sem, mert a havazást folytatos borult idő s néha esőzés is követvén: fagy nem volt észrevehető.

A gyümölcsösökben sem tett kárt ez az időjárás, mivel itt a természeti kifejlődés pár héttel későbbre járván: a fák csak most kezdenek virágozni. Egy szóval: ha isten határainkat ez uton megóvjá természeti csapásoktól: vetéseink mai állása után itélve Fogaras vidéke jó aratásnak nézhet felibe. A havasok az aljig telvők hóval; különben az időjárás tegnap este óta szelidre változott.

A királyhagóntuli részek képviselői által kiküldött albizottság jelentése.

A királyhagóntuli képviselők 1874. évi április hó 26-án tartott értekezletekből egy albizottságot küldöttek ki, mely indokolt javaslatot készítene a királyhagóntuli törvényhatóságok területi kikerekítése s az ezzel kapcsolatos kérdésekre vonatkozólag.

Az albizottság hosszabb és beható tanácskozásaiban mindenekelőtt tisztába igyekezett jónni a reá bízott feladattal, s a belügyminister ur elnöklete alatt komoly megfontolás alá vett minden idévágó kérdést. Ezen tanácskozáson eredményt van szerencsénk a következőkben összefoglalni:

Az albizottság kiindulás pontját a képviselőház huszonegyes bizottsága által kiküldött IX-es albizottság jelentése és a belügyminister urnak a törvényhatóságok kikerekítésére vonatkozólag előterjesztett törvényjavaslata képezte.

Tudjuk, hogy a IX-es albizottság részint a törvényhatóságok hatásköre, részint azok szervezésére vonatkozólag nagy horderejű javaslatokat tesz; az elsőre vonatkozólag a törvényhatóságok hatásköre nevezetesen lenne szélesítendő; a másodikra vonatkozólag a háziadót behozatala, a kisebb városok beolvasztása s a megyék határainak kikerekítése képezi a IX-es albizottság javaslatának részleteit.

A belügyminister ur említett törvényjavaslata ugyanazon elvek figyelembe tartása mellett, a megyék kikerekítésének gyakorlati megoldásával foglalkozik.

Az albizottság úgy fogta fel feladatát, hogy hivatása lesz felelni azon kérdésre: lehetséges-e és célszerű-e a IX-es albizottság által megállapított elveknek keresztülvitele és alkalmazása a királyhagóntuli viszonyokhoz? s az e kérdésre adott válaszok alapján a IX-es albizottság javaslatának akadályait a fentebbi elvek valószínűsítése elő? és ezzel kapcsolatban a belügyminister ur által előterjesztett törvényjavaslattól mi vihető keresztül gyakorlatilag és mi nem?

Mielőtt e kérdésekre részletesebben felelnénk, szükségesnek tartjuk általánosságban megjegyezni, hogy a királyhagóntuli részek mai politikai felosztása tovább teljességgel fenn nem tartható, mert oly anomáliák vannak ott, melyek veszélyeztetik a közigazgatást s általában nélkülöznek minden feltételt arra nézve, hogy egy egészséges önkormányzat kifejlődhesse. Azt hisszük ezt szükségeltelen bizonyíttatnunk, elég lesz röviden számos királyhagóntuli megyének a kormányzat és igazgatás legegyszerűbb követelményeivel ellenkező alakjára, némely törvényhatóságnak kicsinyiségére és svetszorságára, valamint a királyföld különállására és rendezetlenségére stb. hivatkozunk. Igaz ugyan, hogy historiai fejlődésen alapuló tényekkel s az ezek által teremtett számos külön érdekek állunk szemben, de az albizottság nézete szerint még is a helyes politikai beosztás azon még magasabb érdek, melynek mindenekelőtt a kormányzás s egy modern államszervezet lehetővé tétele végett eleget kell tenni.

Az albizottság tehát azon nézetének ad kifejezést, hogy a királyhagóntuli részekben a jelenleg fenálló igen hiányos politikai felosztásnak tetemes javítása szükséges, egy a kormányzat és közigazgatás, mint az illető lakosság érdekében, s ezt az arrodírozásnak a szorosabb értelemben vett Magyarország való keresztülvitelétől óhajtaná függővé tenni.

Áttérve most a IX-es albizottság elvi megállapodásaira,

1-ór. A háziadót illetőleg azon nézetünknek adunk kifejezést, hogy az behozandó és bizonyos előfeltételek teljesítése mellett behozható a királyhagóntuli részekben is.

Önmegadózatás nélkül önkormányzat nem képzelhető; oly rendszer mellett, hogy a létezésre legcélszerűbb jogosultsággal sem bíró törvényhatóságok az állampénztárból nyerjék dotációjukat: valódi és egységes önkormányzat nem fejlődhetik ki soha. Az albizottság tehát helyesnek tartja azt, hogy a törvényhatóságok szükségleteiket önmaguk fedezzék.

Miután a közigazgatást a törvényhatóságok végzik, a háziadót behozatalával az állampénztár e czimen kiadással nem lesz terhelve; tekintve azonban azt, hogy a közigazgatás állami functio, az albizottság méltányosnak találja azt, hogy az állambevételekből egy, a jelenlegi közigazgatási kiadásoknak megfelelő összeg a törvényhatóságok házi kezelése, illetőleg szabad rendelkezése alá bocsáttassék; a mit az albizottság nézete szerint is legcélszerűbben úgy lehetne eszközölni, ha az egyenes adókból egy bizonyos % leütnének, melyet aztán, vagy en-

nél többet is (de csakis az önmegadózatás alapján) a törvényhatóságok saját céljaira fordíthatnának.

Hogy mennyi legyen ezen %, mely a törvényhatóság javára az egyenes adókból leüendő lenne? s hogy vajon ugy s ugyanazon % engedessék-e el minden megyénél, vagy bizonyos csoportok állításának fel az egyes megyék adóképessége szerint, melynek alapján az egyik törvényhatóságnál egy magasabb, a másiknál egy kisebb % engedtetnék el? a mi az erdélyi viszonyok szempontjából igen kíváncsúnak lenne... ezen kérdésekre az albizottság határozott javaslatot tenni törekedik, miután ugyanis a részletes kivitel köréhez tartoznak s kizárólag csak is Erdély viszonyainak tekintetbe vételével nem is oldhatók meg.

A részletes kivitel köréhez tartozónak véli az albizottság azon kérdést is, mennyi legyen azon maximum, melyen túl a törvényhatóságok önmegadózatásukban nem terjeszkedhetnek? e helyen eléggnek véli általánosságban azt ajánlani, hogy a lakosság túlságos megterheltségének meggátolása végett mindenesetre egy bizonyos maximum lenne megállapítandó, melyen túl pótdót kivetni nem lenne szabad.

(Folytatása következik.)

Külföldi szemle.

Kolozsvár, máj. 7.

A nap legfontosabb eseményét „még“ mindig a spanyol ha. cztér döntő küzdelmei képezik, melyekről részletes közlemény nem érkezett ugyan, de annál több apró s a földlogra, Bilbao fölmntelésére teljesen megegyező táviratot közölnek a lapok. Ezek szerint a hadműveletek körülbelül következő folyamatot vettek: Ápril 23-án déli egy órakor Serrano Castro Urdialesből Concha tábornagtól azon közlést vette, hogy ez utóbbi las Munecart meg fogja támadni. Egy óra múlva már hallotta az ágyu- és puska lövést, minőlfogva az ő jobb szárnya is azonnal támadást intézett a Sopenartába vezető út irányába. Az egész tüzéség megkezdé a tüzelést, melyre az ellenség víárkaiból puskatüzzel és San Pedro s más magaslatokról ágyúzással felelt. Laterna tábornok egyenesen a nevezett út ellen nyomult, Palacios tábornok pedig Montellano falut akarta hatalmába keríteni, mi közben egy zászlóalj a vasut mentében Las Cordesbe küldetett. Két órai küzdelem után az összes hadállások, melyeket Serrano Concha támogatása végett el akart foglalni, meg voltak szállva.

Ugyanakkor Concha azt jelentette, hogy jobb szárnya és a centrum las Munecast megszállotta, míg a második hadosztály igen nehéz posztóban küzd, de mégis előre halad. Ez volt az első nap eredménye.

Mánap ápril 29-án a harcz újra megkezdődött. A tüzéség folytatta az ágyúzást San Pedro ellen s annak sok kárt okozott, az ellenség gyöngén válasszott. Palacios tábornok az előcsapatot az éjé a magaslatokon tölté; reggel elfoglaltta Montellanot s a nap folyamában Laterna és Martinez Campos hadaival egyesült, úgy, hogy az összeköttetés Serrano és Concha hadai közt létre volt hozva. Az előőrsök megszállották a Munecarból Sopenartába vezető utat. Ezzel a második nap munkája véget ért.

Harmadnap, ápril 30-án Serrano Montellanon át Laterna tábornok hadtestéhez ment, melynek igen erős hadállásokat kelle elfoglalnia; ugyanakkor Echagne tábornok elérte azon magaslatokat, honnan Balmesadág lehet látni.

Innen Sodupe irányában a Balmesadából Portugalettebe vezető utra ment, honnan az ut Bilbao- ba ágazik ki. Ezen műveletek folytán a carlisták hadállásai tarthatatlanokká lettek s május 1-én elhagyták San Pedro, San Juliana és Fuentes magaslatokat, melyeket a Galdames hegysséggel együtt a köztársasági csapatok azonnal megszállottak. Serrano még az nap bevonult Portugalettebe s két hadosztályt a Nervion jobb partjára küldött át, hol a csapatok szerencsén állást foglaltak. Az ellenség e közben még hevesebben bombázta Bilbaot, mely a tüzelésre básién válaszolt. Elio carlista fővezér még május 1-én Bartacaero, Zarrona és Cast-rinzana táján akarta csapatait összpontosítani s az állásokat védelmezni. De tervét ki nem vihette, mert Concha előnyomulása az ő hadait bátrálásra kényszerítette. Már szombatn délelőtt néhány önkényes jött ki Bilbaoból Conchához és meghozta neki az örömhírt, hogy a carlisták összes állásait elhagyták.

Erre Concha kémszemlét intézett ezen posztók s különösen a Nervionon átvezető hidak ellen, melyek csakugyan mind elhagyottak voltak. Erre ő is átmnt a Nervionon s szombatn este félhat órakor bevonult a fölmntett Bilbaoba, hova Serrano és hadai vasárnap érkeztek meg. A felszabadított város egészségi állapota kedvező; az összeköttetés az egész vidékkel helyre van állítva, s hogy a lakosságban hatalmas a lelkesedés, azt az illető táviratnak fölsőleges volt jelenteni.

Az örömhír a fővárosban is rendkívüli lelkesedést keltett. Madrid vasárnap este ki volt világítva s a község tanács Zabala hadügyminiszterhez ment, hogy a diadalhoz szerencsekívánatait kifejezze, sőt arra kérje, hogy üdvözlését Serranovól és a hadsereggel tudassa.

A carlisták a kormány sürgönyök szerint teljes bomlásban vannak s Guipuzcoa tartományba vonultak vissza. A kormány azonban tudja, hogy a lázadás még nincs elfojtva s hogy mostani elönyveti erőlyesen ki kell aknáznia, ha a rendet vissza akarja állítani. Ez okból szaporítja a hadserget s azon ifjakat, kik életök tizenkilencedik évét betölték, zászló alá hívja. A kormány a baszk tartományoká-

katonailag meg fogja szállani a működő hadsereget alakítandó, mely a lázadás teljes elfojtásáig a carlisták vidékeken marad.

A görög állam is örökös miniszterválsági bajokban szenved. Már ez évben több válság volt, de egyik sem oltott olyan mérveket, mint a mostani. Most egyik pártvezér sem akart a cabinet alakítására vállalkozni. A király előbb Znamist, aztán Comodorozt, végre Deligeorgist hívta magához, de egyik sem merete az elnökséget elfogadni. Deligeorgia határidőt kért magának, hogy barátai-val értekezék.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május 7. 1874.

— O felsége a földmivelés, ipar és kereskedelmi magyar miniszter előterjesztésére az ezen miniszteriumhoz szolgáltatott végett beosztott Bell Frigyes erdélyi főkörmányszéki titkárnak végnyugalomba helyezése alkalmából a miniszteri titkár címet és jellegét adományozta.

— A m. kir. pénzügyminiszter Gruber József ügyvéd jelöltet a nagy-enyedi kincstári uradalmi ügyészséghez irnokká nevezte ki.

— Szilágyi Sándor, az oktatásiügyi miniszterium titkára s az erdélyrészi történelem derék munkása, mint halljuk, pénteken körünkbe érkezik, hogy a Tunyogi-féle érdekes okirat-gyűjteményt megismerje s a pesti nemzeti múzeum számára, mely meg akarja venni, véleményét mondjon felőle.

— Gróf Eszterházi Pál tegnapelőtt gróf Andrássy Gyula külügyér tiszteletére nagy fény- és műziséssel berendezett új palotájában diszabédet adott. Résztvettek Andrássy Gyula grófon kívül: Bitó miniszterelnök és neje, vicomte de Beaumont francia és Blumer orosz konzulok, báró Orczy Béla, báró Fejérváry államtitkár és neje, Bánó József, báró Podmaniczky Frigyes, gróf, Hunyady László és neje, Okolicsányi Sándor és gróf Hunyady Pál.

— D. Schulek Vilmos tud. egyetemünknek volt rectora, körünkbe eltávozása alkalmával újból szép példáját adá nemes gondolkodásának, a midőn maradandó emlékké a szemkórúdi szegény-alap javára egy 300 frtos alapítványt tett, melynek kamatai szegény szembetegek szemüveg szükségleteire vagy utazási költségeire fordíttassanak. A t. tanár ur már régebben lemondott ugyancsak a fennevezett alap javára minden tanári mellékjöveldelmeiről, melyeket a tandíjak, orvoskari jegyzői és utóbb a rectori díjak képeztek s így a jelen alapítvány csak folytatását tette a már előbb megvetett alapnak. Saját szavai szerint: a kit a társadalom és közélet egyéni fejlődésében elősegített, tisztas állásra emelt és a közjóra célzó törekvéseiben pártol, az adjon vissza is a társadalomnak, nemcsak annyit a mennyi kötelessége, hanem azon túl, nemcsak szellemileg, hanem anyagilag is.

— A lövölde egylet igazgató választmánya tegnap délután tartott gyűlésében elhatározta, hogy a lövészkerthben levő tánczólo helyet cémenttel önteti be. Az egész hely czélszerű elkészítése 400 - 500 frtba fog kerülni. Az erre szükségét összeget K. Bissini Domokos főlövészmeister kölcsönzi az egyletnek kamat nélkül, azon kikötés mellett, hogy a kölcsön összeg a májálások jöveldelmeiből térítessék meg. E diszes tánczólo hely a jövő héten már teljesen elkészül, s ez által a városi közönségünk egy oly mulatóhelyet nyer, mely az igényeket minden tekintetben kielégíti.

— Színházunk oly szépen folyt fénykora bezártának küszöbén áll: Prielle Cornelia asszony már csak ma lép fel, a Holt szívből. Tegnap, utolsó-előtti fellépéskor, ismét Altonz urat láttuk; épen olyan zsufolt ház, épen olyan lankadtanul feszült taps, kihívás, műélvezet, mint az első alkalommal. Sőt ha lehet, talán még fokozottabb mértékben. Legalább nekünk úgy tetszik, hogy vendégművésznőnk a bűnvallomás gyönyörű jelenetében még a multkorinál is finomabban árnyalt s a lánya elvesztésétől, remegő anya önfeláldozását, mely a férj előtt árulja le, a föltárlt bűn lesújtó tudatát s a megnyert bocsánat fölötti mély hálát oly bensőséggel adta vissza, mely az elfojtott lélekzettel szorongó közönség váltakozó érzelmét mind fokozottabb mértékben kelté föl, míg végre a kibonyolódás a teljes megelégedtség nyugalmát, a kibékültség műérzelmét idézi elő. Némethy Irma asszony özvegy Guichardnéja is inkább szemé előtt tartá a művészi határokat, Kovács Gyula, Sz. Antonia és Krasznai pedig szépen tették egészségé az előadást.

— Az unitár. tanuló ifjúság által rendezendő jótékony-célú zárkörű tánczvigalomra, a kik meghívókat netalán még nem kapták volna kézhez és arra igényt tartanak: méltóztassanak az iskola 15. sz. szobájában kitett ívre neveiket feljegyezni, illetőleg előjegyeztetni. Kolozsvárt, május 7. 1874. A rendező bizottmány.

— Hymen. Kispál Sándor folyó évi április hó 30-án tartá menyegzőjét városunk egyik szépségével, Fehér Róza kasszonnyal. Badila János n.-szébeni kir. aljárásbíró április hó 29-én tartá esküvőjét Moldován Johanna k. asszonnyal, Zarándmegye Trésztia nevű helységében. László József, kolozsvári pénzügyigazgatósági titkár tegnap kelt egybe Székely Róza kasszonnyal, Székely János, tartományi számvérősi tiszt hájas és mivel leányával.

— Hymen. Kőszegváry Gyula telekkönyvi főigazgató tegnap tartotta esküvőjét a kedves Kendeffy Camilla kisasszonnyal Borberekén. A násznagy asszony Kendeffy Sámuelné b. Kemény Berta urhölgy; Iskolá Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nyoszó-lányok: Kendeffy Anna k. a. a menyasszony nővére és Kendeffy Klára k. a. a násznagy-asszony leánya; násznagyok: Csákány László és Müller Dániel urak valának. Áldás kísérje a boldog párt!

— A „kolozsvári gyermekert.-társulat“ évi rendes közgyűlése f. évi május hó 10-kén, d. e. 10 órakor a városháza nagy termében tartandja meg. Tárgysorozat: 1. Előzői megnyitó beszéd. 2. A választmány évi jelentése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése. 4. A választmány előterjesztéseinek tárgyalása. 5. A kisorsolt 8 választmányi tag helyének választás utján leendő betöltése. 6. A számvizsgáló bizottság tagjainak megválasztása. 7. Indítványok tárgyalása. Kolozsvárt, 1874. április 30-kán. Az igazgató választmány.

— A Kolozsvári Dalkör tánczcsal egybekötött dalestélye e hó 14-én valószínűleg a lövöldeben tartatik meg. Ennél szebb helyet alig választhattak volna a dalköltészet hévteljes buzgalma leventái. A Rózsáliget terebélyes fák lombjaitól árnyalt terrasse án a tánczólo párok számára kitűnő hely kínálkozik. A minden tekintetben fényesnek ígérkező estély legérdekesebb mozzanatát Wagner Richard „Tanhäuser“ című dalművének egy gyönyörű részlete fogja képezni. A műsor többi része is méltó virágai lesznek a pompás énekfűzérnek, melyet Dalkörünk nyújt a közönségnek.

— A kolozsvári Dalkör alapszabályainak módosítására a közgyűlés alkalmával egy négy tagu bizottság nevezetett ki, mely munkáját az alapszabályok revizioját, immár közelebből befejezend.

— Az erdélyi múzeum 4-ik száma is megjelent. Tartalma legnagyobb részét ezuttal a Múzeum-egylet idei közgyűlésén benyújtott jelentések teszik és pedig az állattani, a növénytani, az ásványtani gyűjteményről s a régiség s éremtárról, mindenik az illető felügyelő vagy ör tollából. Ezek kívül Szamosi János folytatta könyvészeti adatait a classica philologia történetében hazánkban, melyekhez kiegészítő tóldalékat Bartal Antal szolgáltat. Végül a „Történeti lapok“ ismertetése s a múzeum gyűjteményeinek márcziusi gyarapodása következik.

— Halálozás. Öv. Balázs Józsefné, élete 72-dik évében elhunyt. A szélesebb körben ismert nőben, Balázs Sándor író-társunk anyját gyászolja. A boldogult temetése szombaton délután megy végbe. Béke poraira!

— Debreczeni Mártonnak, a „kiovi csata“ koszosor költőjének s volt kir. kincstári tanácsosnak özvegye s helybeli építész Debreczeni Balásznak anyja: Lahner Terézia, életének 65-ik, özvegységének 23-dik évében, f. hó 5-én reggel 4 órakor — tudólooban — földi pályáját bevégezte. Béke poraira!

— Mentőházak. A bécsi életmentőegylet elhatározta, hogy hatósági engedély mellett két mentőházat építet a bécsi Dunacsatorna mentén, melyeket aztán mindennemű segélynyújtási eszközökkel felszerel.

— Follinusz Hermin kisasszony, mint a „Ref.“ írja, a Bokody féle budai társulathoz szerződik a nyári idényre.

— Gyöngyössynő Mátrai Laura asszony Sopronba utazott, hol folyó hó 9 én kezd meg vendégszereplését.

— A magyar püspöki kar — mint a magyar Állam írja — fontos tanácskozmányokat tart Budapesten a bibornok-herceggprimás elnöklése alatt. A bibornok primás ma váratik, a többi főpásztorok, a betegség által gátoltak kivételével, már fővárosunkban vannak. A tanácskozmányoknak két főtárgya lesz; az egyik a középtanodai törvényjavaslat, a menyiben az által a katolikus gimnáziumok sorsa fenyegetve van és a menyiben e jelentős ügy különben is a katolika egyház főpásztorait egy a maga egészében, mint részleteiben mélyen érdekli; a másik tárgy a közoktatási miniszter azon fölhívása, melyben a tanulmányi alap hiányát a püspöki kar és a vagyonosabb káptalanok által kéri fedeztetni. A püspöki kar tanácskozása a középtanodai törvényjavaslat ügyében nem most veszi kezdetét, hanem most várható az előmunkálatok alapján e testület megállapodása.

— Farkas Béni, mint a Sz. Hirlap írja, szökési kísérletet tett. Börtönéből leasott a bolthajtáson keresztül a pinczébe, a börtön helyiség emésztőit épen akkor hordták, e jó alkalmat fel akarta használni; a mint azonban — társai segítségével — a pinczébe lepedőn ereszkedett, mécsért kiáltott fel: a pincze megvilágosodott, s az őt ott váró hajduka a kireptülni készülő madarat nyakon csípték.

— Az ösők hamvai. Keresztes Kálmán és Tóth László a hunyadmegyei országos ellenzékekhez tartozókat e hó 10-ére Dévára ellenzéki pártgyűlésre összehívták, hogy a buda-pesti gyűlésre képviselőket válasszanak. A felhívásban a többek közt ez mondatik; „E népgyűlésről (Buda-Pesten) Hunyadmegye az ösők hamvainak meggyalázása nélkül el nem maradhat.“ Azt hisszük, írja a „Herm. Ztg.“ hogy az ösők hamvait Hunyadmegyében kutyába se veszik, valjon Keresztes és Tóth urak e hó 17-dikén Pesten lesznek-e vagy sem.

— Hunyadi czimeres pluviale Boszniában. A belgrádi magyar consul, a tudománykedvelő Kállay Benő ur, nem régiben Bosnia hegyes tájait lóháton beutazván, minden nevezetességet kikutatni iparkodott, ép a legtrikábbán látogatott vidékeken. Így talált egyebek közt nem kis öröme a „eres ovoi“ Poynicza-zárdában egy XV-dik századbeli egyházi öltönyt, u. n. pluviale, a Hunyadi czimmerrel. A pluviale szövete arannyal áttört zöld selyem, s hátrészén ily szerkezetű himzett czimer: az öt részre

osztott paizs szív-vértjében szájával gyűrűt tartó holló, a két felső mezőben Magyarország nyolcz pályája, illetőleg hármas hegyen álló kettős kereszt; végre a két alsó mezőben jobbról a boszniai, balról a dalmát czimer. Kállay Benő ur bővebb leírását, tán rajzát is vette a czimernek, s a nevezetes régi pluviale részletesen ismertetni szándékozik.

— Keeskemétről távirják. f. hó 5 dikéről az „Egyetértés“-nek: Mult éjjel több orág tartó jótékony esőnk volt. A fagy által okozott kár legkevesebb egy millióra tehető.

— A budai Mátyás templomújítási munkálatainál a századok szennyjéből és a vakolatoktól megfosztott falak bámulatos kőrajzokat mutatnak. A chorus falán régi festések nyomait fedezték fel és a templom külső falán egy művészien faragott nagy csucsvet, pompás lombozattal és egyéb czífrázatokkal. A törmelék elhordatása után kitűnt, hogy a csucsva templom küljén épített oltár hátsó része volt, mely legalább három ölet ért el.

— A hazánk iránt. külföldön egyre növekedő rokonszenv egyik tanubizonyosága az a levél is, melyet a „P. Lloyd“-közöl svéd földről, Gothenburgból, hol a napokban egy magyarországi fiatal hirlapir: Nordau Miksa fordult meg, kinek személye körül rokon szenvedés és tiszteletteljesen nyilvánult az érület Magyarország iránt egy banket alkalmával melyet a fiatal utazó tiszteletére rendeztek ott. Fényes társaság gyűlt össze ez alkalomkor. Hedlund ur, a svéd országgyűlés tagja és jónévi publicista elnököl, s a vendéget Rubenson Mór, szintén hirlapir köszöntötte fel. Aztán Hedlund ur emelt poharat a vendégben annak hazáját, üdvözölte. Kiemelte, hogy a svédok rokonszenve már régi a magyarok iránt s a 48 iki dicsteljes küzdelmekben is bámulták ép úgy, mint azon sámsoni erőben, melyet az elnyomatás évében tanusított. Végül éltette Magyarországot, mint a műveltség előőrset kelet felé s éltette Deák Ferencet is. — Ugyane fiatal journalist, ki most hosszabb utazásokról tesz, a Magyarországi iránti rokonszenv jeleivel találkozott igen sok helyen, hol hosszabban megpihent.

— Konstantinápolyi követünk fényes fogadtatásáról a porta részéről az „Ung. Akciónar“-nak a következőket írják: Zichy gróf osztrák-magyar követet a partra kiszállásnál a porta magas hivatalnokai és az osztrák-magyar kolonia küldöttsége fogadták. Zichy a szultánnak ünnepléses audiencián nyújtotta át a megbízó levelét, mely alkalmával a szultán hízelt szavakkal adott kifejezést Ausztria-Magyarország iránti rokonszenvének. Ezután nagykövetünk bemutatta magát a nagyvezérnek, a külügyminiszternek és a diplomáciai testületnek s mindenütt a legszívélyesebben fogadtatott.

— Földrengés. Konstantinápolyból érkező táviratok szerint, e hó 3-án reggeli 7 óra tájban Diarbekirben Mezopotamiában heves földingást éreztek.

— Nyilvános köszönet. Az „egyetemi kör“ választmánya kedves kötelességének tartja forró köszönetet mondani t. Orbán József urnak azon szíveskedésért, hogy a közelebb tartott népszerű, tudományos felolvasásokra a Redoute-termet ingyen átengedni szíveskedett. Kolozsvárt, május 7. 1874. Békéssy Károly, elnök. Benedek Albert, titkár.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Budapestre május 7. 10 ó. 20 p. d. e.

Érkezett, május 7. 10 ó. 45 p. d. e.

A Király elnöklése alatti minis-
tertanácsban tárgyalatott a közös
hadsereg béke létszámának leszállítása; a közös hadügyér ellenzi a
tervet, de hajlandó másnemű na-
gyobb megakarításokat elfogadni.
E kérdés tegnap a hadügyi albizott-
ságban szóba került; Széll Kálmán
2¹/₂ millió törlést indítványozott, mi-
re hosszas vita fejlődött ki, melyben
Kuhn, Andrássy vettek részt, végül
Széll indítványa 14 szóval 12 ellen
elvettetett.

A Deákör elfogadta a közép-
tanodai javaslatot. Az állam és egy-
ház viszonyára kiküldött bizottság
elhatározta, hogy az igazságügyér
a kötelező polgári házasság behoza-
talára vonatkozó törvényjavaslatot
még e folyó évben terjeszse elő.
A püspöki kar befejezte tanácskozá-
sát, s készséggel beleegyezett, hogy a
tanulmányi alap deficitét három
évig potolja.

Az osztrák Reichsrath ma elna-
poltatik.

A gyula-fehérvári piacz árai május 3-án.
auszt. mérő Tisztabuza 6 frt 87 kr, elegybuza 5 frt
37 kr, rozs 4 frt 62 kr, kukorica — frt — kr. zab
1 frt 88 kr, pityóka 2 frt 15 kr. Egy mázsa szalonna
— frt — kr. Egy font disznósír 60 kr, egy kupa borsó
32. kr. lencse. 32 kr paszuly 20 kr Egy mázsa kenyér
liszt 15 frt Egy font marhahus 22, Egy mázsa széna
2 frt 75 kr. Egy öl tüzi fa keményt 9 frt.

A besztercezi piacz árai május. hó 4-dikén
a. ausz. mérő Tisztabuza 7 fr. — kr. elegybuza 4 fr.

60 krajczár, rozs 4 forint 80 krajczár zab 1 forint
60 kr pityóka — frt — kr. Egy mázsa szalonna
— frt — kr. Egy font disznósír 55 kr. Egy kupa
borsó 20 kr. lencse. 24. kr. paszuly 20 kr. Egy mázsa
enyérliszt 13 frt Egy font marhahus 15 kr

— A deési piacz árai Május hó -5-ől 1874
alsó ausz. mérője. Tisztabuza 7 ft. 40 kr, Elegy-
buza 6 frt. 60 kr. Rozs 5 frt. 20 kr. Zab 1 frt 94 kr
lencse 24 kr. Paszuly 24 kr. Burgonya 3 frt 60 kr
Egy pont marhahus 16 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Május 5-én 5% Metalliques 69.15 frt. 69.20
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.25. frt
1860. Kölcsön 105.— Bankrészevény 975 Hitelin-
tézeti részevények 217,25 London 111.70 ft. st. 111.70
Ezüst 106.10 Cs. kir. arany — Napoleonor 896.

Urbéri kötvények: Magyarországi 74.75. Te-
mesi 74.— Erdélyi 71.25. Horvátországi 75.50

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

A t. cz. n. é. közönség meg van

**Az 1873-ki bécsi világtárlaton
érdem-éremmel
kitüntetett
Első férfi cipő gyár
Kolozsvárt.**

Azon kitüntetés, a melyben kézit-
ményeim a világtárlaton a nemzet-
közi Jury által részesítették, a leg-
világosabb bizonyíték arra nézve, hogy
a gyáramban készült lábbeliek jószág,
tartósság, csinos és izletes kiállítás
tekintetében előnnyel kiállják a
versenyt bármely külföldi gyár ké-
szítményeivel.

Az aratott dícséretes siker arra
ösztönzött, hogy a megkezdett pályán
a kor igényeinek megfelelőleg, tovább
haladjak; ennélfogva gyáramat to-
kéletesen újjászerveztem, azt a leg-
jobb szabásokkal láttam el és a
legjelesebb munkaerőkkel szaporított-
am, a minek következtében gyáram
bármely időben elfogad megrendelé-
seket, azokat a legpontosabban tel-
jesíti és az ígért órára mulhatlanul
kiszolgáltatja. Ezenkívül bárhol és
bárki által készült lábbelieket is pon-
tosan kijavít.

Kész férfi, nő- és gyermeklábbel-
iek a legnagyobb választékban ta-
lálatnak.

Csapó Sándor.

ezen túl mentve attól a bosszantástól, hogy a
sabbban ne kapná meg a határozott órara.

-otnodgij e tekikizjo tpepuarigam

Minden betegnek erő és egészség
gyógyszer és költség nélkül:
az igen kellemes
Revalescière Du Barry
Londonból. (151—209)

Du Barry Revalescière tárgygyógyere kitűnő sikerrel al-
kalmazható a következő betegségekben: u. n. gyomor, ideg, mell,
máj, mirigy, nyáktertya, légzés, hójag, vese és tuberculose
bántalmaknál, gyógyit gümő és asztmát, asthmát, köhögés
emészhetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyan,
géséget, aranyért, vizkört, láz, szédülést, vertigulást, fülszúgást,
rosszulétet, hányást, még a terhességben is, diabestet, melá-
kört, elsoványodást, oheumet, köszvényt, sáphórt. — Kivonat
76,000 bizonyítványból oly felgyógyulásokról, melyek a gyó-
gyászatnak ellentállottak.

73,621. sz. bizonyítvány.
Bécs, 1. febr. 1871
Határtalan hála öniránthéyzsere sorok írására. Négy
hó óta borzasztó asztmában szenvedtem; senki sem tudott segíti
rajtam, míg egy barátom tanácsára önnek Revalescièrejéhez
folyamodtam, mely bajomtól gyökeresen meggyógyított.
Báró Clarow Bódog.

65,715. sz. bizonyítvány.
Páris, 11. april 1866.
Uram! Kimondhatlanul szenvedő leányom sem emé-
teni, sem aludni nem tudott; az álmatlanság, gyengeség és
idegzet felidulás merőben leverte. Most jól érzi magát a
Revalescière csokládétól, mely helyreállítá, jó étvágya és
emésztése van, idegei csendesek, álma üdítő, egészségszázárd, a
maga vidám, a melyen már régen nem volt.

de Montlouis H.
72,418. sz. bizonyítvány.
Oberburg Bautzen mellett (Szászorsz.) 1869. jan. 17.
Valahányszor a Teremtőhöz imádkozom azon megbe-
csülhetlen jótéteményekért, melyeket a természet gyógyító ele-
meiben számunkra biztosított: mindannyiszor megemlékezem
önről. En több év óta nem ismertem az egészséget, emészté-
sem mindig meg volt zavará, s folytonosan gyomorhajommal
és az elnyálkásodás ellen kellett küzdenem. E bajoktól a Re-
valescière 14 napi használatá teljesen megszabadított, s így
ismét hivatásomnak élhetek.

J. L. Störner, néptanító.
Táplálékban lévén a husnál, a Revalescière éltetéseknél
s gyermeknél 50-szer olcsóbb a gyógyszerénél.
/4 fontos bádogszelvényben 1 frt 40 kr. 1 font 2 frt
50 kr., 2 font 4 frt 50 kr., 5 font 10 frt. 12 font 20 frt. 24
font 36 frt. Revalescière kétszeresült szelvényekben 2 frt 50
kr és 4 frt 60 kr. Revalescière csokládé porban és táblakban 12
csészére 1 frt 50 kr. 24 csészére 2 frt 60 kr. 48 csészére 4 frt
50 kr. Porban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576
csészére 36 frt. Kapható Barry du Barry és társa által
Bécsben, Wallfischgasse 8 sz. Valamint minden városban
jó gyógyszerésznél és fűszerársnál; a bécsi ház el is küldi
minden irányba posztaló utánvét mellett.
Kolozsvárt: Binder Károlynál. Debreczenben: Mi-
halovics István a „Kigyóhoz“ címzett gyógyszerárban. Bu-
da-pesti: Nádhera Pálnál. Brassóban: Fabik Ede és
Jekellusnál. Gyula-Fehérvárt: Mihelyes Zeigmond gyógy-
szerésznél. Marosvásárhelyt: Fogarassy Demeternél. Pesten:
Török Józsefnél. Temesvárt: Quiriny Alajos és a város
gyógyszerárban.

